

Cmentarzisko łużyckie w Paluchach pow. Jarosław badane w roku 1963

W pierwszej połowie listopada 1963 roku przeprowadzono z ramienia Konserwatora Zabytków Archeologicznych Woj. Rzeszowskiego zwiadowcze badania wykopaliskowe na cmentarzysku łużyckim oznaczonym nr 1 w Paluchach pow. Jarosław. Badaniami kierowali mgr K. Moskwa i autor sprawozdania.

Stanowisko znajduje się na uprawnym piaszczystym wzniesieniu w pobliżu drogi Sienawa—Piskorowice. Zostało ono odkryte około roku 1963 przez Piotra Niemczyka, który po wyoraniu na swoim polu kilku naczyń (miało ich być 6), powiadomił za pośrednictwem GRN Muzeum w Jarosławiu.

W czasie omawianych prac przebadano powierzchnię 75 m². Rozkopano tylko część cmentarzyska. Na tej powierzchni odsłonięto 12 grobów, w tym 10 pewnych popielnicowych i 2 wątpliwe.

Groby popielnicowe, dość mocno zniszczone, odkopano w głębokościach 15–68 cm. Kości

znajdowały się w popielnicach lub były rozrzucone wśród fragmentów naczyń. W dwu wypadkach grób składał się tylko z popielnicy, a pozostałe były bogatsze. Z wyposażenia grobów na uwagę zasługują dwie bransolety brąwu, kilkuzwojowe oraz niektóre formy popielnic, zwłaszcza garnki tulipanowate, znane oprócz omawianego cmentarzyska jeszcze w Chodorówce pow. Brzozów i Grodzisku Dolnym pow. Leżajsk¹. Łączone są one z wczesną fazą kultury łużyckiej.

Materiały zabytkowe pochodzące z badań zostały złożone w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie. Opracowane zostaną przez mgra Kazimierza Moskwę.

¹ K. Moskwa, Badania na cmentarzysku łużyckim w Grodzisku Dolnym powiat Leżajsk, Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1963, Rzeszów 1963, s. 15–16.

Anna Szalapatka

Z badań osady kultury przeworskiej w Otależy powiat Mielec

Badania prowadzone w okresie od 1 września do 2 października 1964 roku były kontynuacją prac wykonywanych w latach 1961 i 1962¹. Fundusze, podobnie jak w latach poprzednich zabezpieczył Konserwator Zabytków Archeologicznych Woj. Rzeszowskiego. Badaniami objęto fragment północny wydmy piaszczystej zwanej Górą, stanowiący własność St. Sienkowskiego. Rozkopano obszar o powierzchni 137.50 m². Jest to zwarty zespół kilku jam mieszkalnych i innych połączonych grubą, sięgającą około 100 cm warstwą kulturową. Siatkę arową oraz numerację jam nawiązano do badań z lat poprzednich. Z uwagi na brak funduszy nie udało się rozkopać całego zespołu, części: wschodnia, północna i zachodnia zespołu wraz z fragmentami kilku niewyeksplorowanych do końca jam pozostawiono do eksploracji na rok przyszły. Dużą trudność w pracy stanowiła słaba czytelność granic jam. Nikłe zarysy pojawiały się dopiero na głębokości 60 cm, w niektórych wypadkach znacznie głębiej około 100 cm. Ten fakt powodował konieczność eksplorowania znacznej powierzchni w granicach działek arowych i wydzielenia niektórych jam na podstawie profilów granic działek.

Przebadano ogółem 10 jam: nr nr 8, (częściowo wyeksplorowana w roku ubiegłym) 10, 11, 12, 14, 15, 16 (wyeksplorowane w całości), 13, 17, 18 (wyeksplorowane w części).

Najciekawszą pod względem ilości materiału archeologicznego jest jama nr 11 (Ryc. 1) o wymiarach: długość 528 cm, szerokość 400 cm, miąższość 60 cm. Do jamy od strony południowej przylegało palenisko oddzielone od niej w dolnych partiach, stanowiąc osobny wkop. Górna partia paleniska ukazała się na głębokości 56 cm. Tworzyła ją nieregularna warstwa kilku przepalonych kamieni wraz z intensywnie czarną, zmieszaną z drobnymi węgielkami drzewnymi ziemią. Warstwa ta zawierała ponadto kilka kawałków żużla żelaznego na różnych poziomach, kości zwierzęce (w palenisku i obok), grudki polepy, skorupy naczyń. W północnej części paleniska znaleziono czerpak gliniany z uszkodzonym uchem (Ryc. 2e). Dolna partia paleniska nie zawierała materiału archeologicznego, wyłożona była gliną miejscami nieprzepaloną. Tuż obok znajdowało się dno naczynia kuchennego oraz dwa prześliki gliniane.

Z zasługującego ponadto na uwagę materiału archeologicznego znajdującego się w jamie nr 11 warto wymienić: fragment żółtego pucharka glinianego na pustej nóżce. (Ryc. 2b), fibulę żelazną, zachowana w całości, silnie skorodowana (Ryc. 3d), fragment pucharka glinianego, czarnego, lśniącego, ostro profilowanego (Ryc. 2a), naczynie gliniane brunatne (misa) możliwe do zrekonstruowania, ostro profilowane, z największą wydętością powyżej połowy wysokości z brzegiem wychylonym na zewnątrz (Ryc. 2d).